

[Holger Andersen.]

derfor heller ikke kan antages paa nogen Maade at ville paavirke dette internationale Arbejde for Nedrustningen. Dens politiske Betydning er i Øjeblikket i alle Tilfælde først og fremmest den, at den har givet Anledning til Formuleringen af en britisk Monroe-Doktrin. Det vil sige, i Øjeblikket er dens storpolitiske Betydning først og fremmest det, der ikke staar i selve Traktaten. Dens folkeretlige Betydning er et andet Spørgsmaal, som jeg allerede har udtalt mig om.

Jeg skal til Slut sammenfatte de Udtalelser, jeg har fremsat, i en Vurdering af Traktaten, som for ganske faa Dage siden er fremsat af en højt anset nordisk Stats- og Folkeretslærer, der for faa Dage siden holdt Foredrag paa Københavns Universitet, den tidligere finske Statsminister Rafael Erich, nu Finlands Minister i Stockholm, og dette Lands Repræsentant ved saa mange Møder i Genève, i en Afhandling om Kellogg-Pagtens juridiske Betydning.

I det ansete Tidsskrift „Revue de droit international“, der nylig er udkommet, resumerer Professor Erich sin Opfattelse af Pagten saaledes:

„Den nye Paris-Pagt indeholder virkelige juridiske Forpligtelser. Saafremt dette ikke var Tilfældet, vilde hele denne Akt trods al Højtidelighed ved dens Afslutning kun være en Parodi eller rettere sagt Tilkendegivelsen af prisværdige Hensigter, men af meget ringe Betydning. Idet den saaledes medfører en Forpligtelse i juridisk Forstand, er den dog forblevet ufuldstændig, saavel med Hensyn til den praktiske Gennemførelse af Krigens Fordømmelse som med Hensyn til Sanktionerne. Den vil heller neppe udøve nogen direkte Indflydelse til Fremme af Rustningernes Indskrænkning eller af den mellemfolkelige Sikkerhed.

Paris-Pagten gør intet Skaar, hverken i Folkeforbudsorganernes Kompetence eller dettes Medlemmers Rettigheder eller Pligter i Henhold til Folkeforbundspagten. Paa den anden Side gaar Paris-Pagten ligesom Folkeforbundsbeslutningen af 1927“

— det er den, jeg nys oplæste, den, der blev vedtaget paa polsk Initiativ den 24. September i Fjor —

„længere end Folkeforbundspagten, for saa vidt angaar Forbud mod Krig.

Paris-Pagten forudsætter ikke nogen Procedure for at faa fastslaaet, hvem der eventuelt er Angriberen. Den regner ej heller med Sanktioner af nogen Art. Folkefor-

bundsmedlemmerne er selvsagt vedblivende underkastet Pagtens Bestemmelser og beskyttet af disse. Saa snart man kommer udenfor Folkeforbundets Ramme, staar man uden et særligt Organ, som maatte være egnet til at definere Angriberen eller træffe andre paakrævede Forholdsregler, medmindre Ikke-Medlemsstaterne i Fremtiden anerkender Raadets eller den faste Domstols Kompetence. For Tiden lader intet i saa Henseende sig forudsige.“

Om jeg tror, man kan være ganske overbevist om, at er der noget, de amerikanske Fri-stater ikke tænker paa, saa er det at anerkende den faste Domstol, end sige Folkeforbundsraadets Kompetence.

„I Overensstemmelse med den kategoriske Fordømmelse af Tilflugt til Krig foreskriver den nye Pagt den betingelsesløse Anvendelse af fredelige Midler til Løsning af mellemfolkelige Tvistigheder, uden imidlertid at fastslaa konkrete Forpligtelser med Hensyn til retslig Afgørelse, Voldgift eller Mægling. Fremtiden maa vise, om denne principielle Forpligtelse vil blive taget alvorligt, navnlig af Stormagterne. For nærværende vilde det være forhastet at hengive sig til store Forhaabninger i saa Henseende.“

Det er de Ord, med hvilke Professor Erich slutter sin saare interessante Afhandling om Kellogg-Pagtens juridiske Betydning. Jeg er i alt væsentligt enig med ham baade i den juridiske og politiske Bedømmelse, som den fremgaar af det Resumé, jeg her tillod mig at gøre ærede Medlemmer af dette høje Ting bekendt med.

Et ganske andet Spørgsmaal er Traktatens moralske Betydning, hvorvidt den vil kunne bidrage til virkelig at udbygge den Opfattelse, at Krig sidst af alt er det Middel, som det bør være Staterne tilladt at ty til ved Afgørelse af mellemfolkelige Stridigheder, ja, mere end det, at den er og bør være forbudt.

Med et simpelt Forbud imod Krig er det imidlertid ikke gjort, det, der trænges til, er i Virkeligheden en Revolutionering af Tankegangen. For saa vidt Kellogg-Traktaten kan yde noget Bidrag til at lægge Grunden til en ny Udvikling i Forholdet Nationerne imellem, for saa vidt vil man sikkert kunne sige, at den rummer Mulighed for at komme til at udøve en stor Betydning. Men vi ved ikke, om det kan blive til noget mere end en Mulighed. Derimod ved vi nøje i Øjeblikket, hvorledes de realpolitiske Forhold er, og hvorledes hele den storpolitiske Situation tegner sig.